

Přehled tematického okruhu

NALÉHAVÉ ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE A ZRYCHLENÉ ŘÍZENÍ

Článek 23a statutu Soudního dvora Evropské unie¹ za účelem rychlejšího projednání věcí, které to vyžadují, stanoví:

„Jednací řád může upravit zrychlené řízení a, v souvislosti se žádostmi o rozhodnutí o předběžné otázce týkajícími se prostoru svobody, bezpečnosti a práva, naléhavé řízení.

V těchto řízeních lze pro předkládání spisů nebo písemných vyjádření stanovit kratší lhůtu, než je lhůta stanovená v článku 23, a odchylně od čl. 20 čtvrtého pododstavce lze stanovit, že věc bude projednána bez stanoviska generálního advokáta.

V naléhavém řízení lze mimoto omezit okruh účastníků řízení a ostatních zúčastněných uvedených v článku 23 oprávněných předkládat spisy nebo písemná vyjádření a v případech mimořádné naléhavosti lze upustit od písemné části řízení.“

Zrychlené řízení existuje od roku 2000 a v současnosti je upraveno článkem 105 a následujícími jednacího řádu Soudního dvora², pokud jde o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, a dále článkem 133 a následujícími uvedeného jednacího řádu, jde-li o přímé žaloby³. Zrychlené řízení totiž může být uplatněno bez ohledu na druh řízení v případě, že povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu⁴.

Návrh na projednání věci ve zrychleném řízení podává předkládající soud v případě řízení o předběžné otázce a žalobce nebo žalovaný v případě přímé žaloby. O žádosti rozhoduje

¹ Konsolidované znění Protokolu (č. 3) o statutu Soudního dvora Evropské unie připojeného ke Smlouvám ve znění pozdějších předpisů.

² Jednací řád Soudního dvora ze dne 25. září 2012 (Úř. věst. 2012, L 265, s. 1), ve znění ze dne 18. června 2013 (Úř. věst. 2013, L 173, s. 65), ze dne 19. července 2016 (Úř. věst. 2016, L 217, s. 69) a ze dne 9. dubna 2019 (Úř. věst. 2019, L 111, s. 73).

³ V tomto ohledu je třeba poznamenat, že článek 151 jednacího řádu Tribunálu ze dne 4. března 2015 (Úř. věst. 2015, L 105, s. 1) taktéž stanoví možnost projednání ve zrychleném řízení „s ohledem na zvláštní naléhavost a okolnosti věci“.

⁴ V novém jednacího řádu Soudního dvora byla formulace „mimořádně naléhavé“, na kterou odkazoval předchozí jednací řád, nahrazena formulací „bez zbytečného odkladu“.

předseda Soudního dvora poté, co vyslechne soudce zpravodaje, generálního advokáta a případně dalšího účastníka řízení. Výjimečně může předseda Soudního dvora rovněž rozhodnout, že zrychlené řízení uplatní z úřední povinnosti. Do ledna 2019 rozhodoval předseda Soudního dvora o všech návrzích o projednání věci ve zrychleném řízení usnesením. Od této praxe bylo nicméně v únoru roku 2019 upuštěno a přijetí nebo zamítnutí návrhu je nyní stručně odůvodněno v rozhodnutí, kterým se ukončuje řízení.

Naléhavé řízení o předběžné otázce je novější, neboť bylo zavedeno roku 2008 v reakci na rozšíření pravomocí Unie a Soudního dvora týkajících se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Vzhledem k obzvláště citlivé povaze této oblasti se totiž jevílo nutným zavést zvláštní výjimečný postup, který by v případě potřeby umožnil ochranu dotčených zájmů. Na rozdíl od zrychleného řízení, které lze použít ve všech oblastech unijního práva a pro všechny druhy řízení, je tak naléhavé řízení o předběžné otázce, upravené v článku 107 a následujících jednacích řádu Soudního dvora, určeno pouze pro řízení o předběžné otázce, která se týká jedné nebo více otázek v oblastech upravených v hlavě V části třetí Smlouvy o fungování Evropské unie (Smlouva o FEU), jež se vztahuje na prostor svobody, bezpečnosti a práva.

O tom, zda návrhu předkládajícího soudu o projednání věci v naléhavém řízení bude vyhověno, rozhoduje senát, který pro tento účel volí Soudní dvůr a jehož rozhodnutí neobsahuje odůvodnění. Nicméně v případě, že je návrhu o uplatnění naléhavého řízení o předběžné otázce vyhověno, Soudní dvůr při rozhodování ve věci samé často shrne argumenty předkládajícího soudu, jež projednání věci v naléhavém řízení odůvodňují. Mimoto v případě, že předkládající soud návrh na projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce nepodá, avšak toto řízení se na první pohled jeví jako vhodné, se předseda Soudního dvora může obrátit na příslušný senát s žádostí, aby posoudil nezbytnost projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce, které pak lze uplatnit z úřední povinnosti.

Dále je třeba poukázat na to, že právní předpisy upravující zrychlené řízení a naléhavé řízení o předběžné otázce podrobněji neupřesňují okolnosti, za kterých se tato řízení použijí. V tomto ohledu pouze čl. 267 čtvrtý pododstavec SFEU výslovně zmiňuje situaci, která vyžaduje, aby Soudní dvůr rozhodl „v co nejkratší lhůtě“, a sice vyvstane-li předběžná otázka při jednání, které se týká osoby ve vazbě. Vzhledem k neexistenci dalších upřesnění je cílem tohoto přehledu představit věci, z nichž je patrný procesní přístup volený Soudním dvorem, které umožňují porozumět možným důvodům pro použití naléhavého řízení o předběžné otázce nebo zrychleného řízení t.

I. K naléhavému řízení o předběžné otázce

1. Oblast působnosti naléhavého řízení o předběžné otázce

Usnesení ze dne 22. února 2008, Kozłowski (C-66/08, nezveřejněné, EU:C:2008:116)⁵

V této věc požádal Oberlandesgericht Stuttgart (vrchní zemský soud ve Stuttgartu, Německo) v únoru roku 2008 Soudní dvůr o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení o předběžné otázce, neboť mělo brzy skončit uvěznění žalobce v původním řízení na německém území a bylo navíc možné, že tento žalobce dosáhne předčasného propuštění na svobodu.

⁵ Rozsudek ze dne 17. července 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2008, s. 55.

Předseda Soudního dvora poukázal na to, že články jednacího řádu upravující naléhavé řízení o předběžné otázce, o jejichž uplatnění předkládající soud požádal předem, měly vstoupit v platnost až ke dni 1. března 2008. Na projednávanou věc tedy vzhledem k tomu, že byla předložena před tímto datem, nemohlo být naléhavé řízení o předběžné otázce uplatněno. Předseda Soudního dvora nicméně rozhodl, že v duchu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem je návrh na projednání věci v rámci naléhavého řízení o předběžné otázce třeba vykládat tak, že směřuje k podstatnému snížení doby, která je pro projednání této věci nezbytná, a mít proto za to, že se jedná o návrh na její projednání ve zrychleném řízení o předběžné otázce⁶ (body 6 až 8).

Usnesení ze dne 6. května 2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

V této věci bylo v Německu zahájeno trestní řízení proti osobě, která prodávala rostlinné směsi obsahující syntetické kanabinoidy. Jelikož se v době rozhodné z hlediska skutečností původního řízení (mezi lety 2010 a 2011) na tyto látky nevztahoval německý zákon o omamných látkách⁷, uplatnil Landgericht Itzehoe (zemský soud v Itzehoe, Německo) právní předpis upravující obchod s léčivými přípravky⁸, který provádí směrnici 2001/83⁹. Dospěl tudíž k závěru, že je prodej těchto výrobků uváděním nebezpečných léčivých přípravků na trh, a dotyčným proto uložil trestu odnětí svobody.

Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), k němuž byl podán opravný prostředek *Revision*, měl za to, že řešení sporu v původním řízení závisí na skutečnosti, zda lze sporné výrobky skutečně kvalifikovat jako „léčivé přípravky“ ve smyslu směrnice 2001/83. Soudnímu dvoru proto v tomto ohledu položil předběžnou otázku. Mimoto požádal, aby věc byla projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce, přičemž uvedl, že pokud by Soudní dvůr odpověděl na jeho otázku tak, že tyto výrobky nejsou léčivými přípravky, znamenalo by to, že dotyčný nemohl být v projednávané věci trestně odpovědný, a byl tedy ve vazbě držen neprávem.

Soudní dvůr rozhodl, že návrhu na uplatnění naléhavého řízení o předběžné otázce nelze vyhovět, neboť směrnice 2001/83 byla přijata na základě článku 95 ES, jenž se stal článkem 114 SFEU, který je součástí hlavy VII třetí části Smlouvy o FEU. Naléhavé řízení o předběžné otázce je přitom vyhrazeno jen pro žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, které se týkají jedné nebo více otázek z oblastí upravených v hlavě V části třetí Smlouvy o FEU. Předseda Soudního dvora nicméně rozhodl, že věc bude i bez návrhu projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce¹⁰.

2. Důvody pro použití naléhavého řízení o předběžné otázce

2.1 Nebezpečí zhoršení vztahu mezi rodičem a dítětem

6 Viz dále v části II tohoto přehledu, nadepsané „Zrychlené řízení“, kapitolu s názvem „1.1. Povaha a citlivosti oblasti výkladu, který je předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce“.

7 Betäubungsmittelgesetz (zákon o omamných látkách).

8 Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (zákon o změně právní úpravy léčivých přípravků a dalších předpisů) ze dne 17. července 2009 (BGBl. 2009 I, s. 1990).

9 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67).

10 Viz dále v části II tohoto přehledu, nadepsané „Zrychlené řízení“, kapitolu s názvem „1.2. Zvláštní závažnost právní nejistoty, jež je předmětem řízení o předběžné otázce“.

Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828)

V projednávané věci zahájili španělský státní příslušník a německá státní příslušnice, rodiče dcery, rozvodové řízení ve Španělsku, jež bylo místem obvyklého bydliště rodiny. V této souvislosti bylo výhradní právo péče o dceru prozatímně přiznáno otci dítěte, neboť se jevílo, že je lépe schopen zajistit zachování rodinného prostředí dítěte, jelikož matka vyjádřila přání usadit se v Německu se svým novým partnerem. Dítě se nicméně poté, co strávilo léto v nové domácnosti své matky v Německu, již do Španělska nevrátilo. Rodiče tedy jak ve Španělsku, tak v Německu zahájili několik řízení, v nichž otec usiloval o návrat dítěte do Španělska, uznání a výkon španělských soudních rozhodnutí v Německu a oba rodiče o konečné přiznání práva péče o dceru.

V této souvislosti Oberlandesgericht Celle (Vrchní zemský soud v Celle, Německo) položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku ohledně výkladu článku 42 nařízení č. 2201/2003¹¹ nadepsaného „Navrácení dítěte“.

Soudní dvůr rozhodl, že tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projedná v naléhavém řízení o předběžné otázce i bez návrhu. V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že uznává naléhavost rozhodnutí v situacích přemístění dítěte zejména tehdy, kdy by odloučení dítěte od rodiče, kterému bylo předtím přiznáno právo péče, i když jen předběžně, mohlo zhoršit nebo poškodit jejich vztahy, a způsobit duševní újmu (bod 39). Při uplatnění této judikatury na daný případ poukázal Soudní dvůr na skutečnost, že dotyčné dítě je od otce odloučeno déle než dva roky a že z důvodu vzdálenosti a napjatých vztahů mezi rodiči existuje vážné a konkrétní nebezpečí úplné absence styků dítěte s otcem po dobu řízení před předkládajícím soudem. Podle Soudního dvora by za těchto okolností projednání žádosti v běžném řízení mohlo závažně, či dokonce nenapravitelně narušit vzájemné vztahy mezi otcem a dcerou, jakož i dále ohrozit začlenění dítěte do rodinného a sociálního prostředí v případě jeho navrácení do Španělska (bod 40).

Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829)

Ve sporu o péči o dceru proti sobě v původním řízení stáli britský státní příslušník a francouzská státní příslušnice. V projednávané věci opustily matka s dítětem v době, kdy dítěti byly dva roky, Spojené království, místo obvyklého bydliště dítěte, a odebraly se na ostrov Réunion (Francie), aniž by o tom otec dítěte byl předem informován. Toto přemístění bylo nicméně legální, jelikož byla matka dítěte v této době jediným nositelem práva péče o dítě. Následně rodiče zahájili řízení ve Spojeném království a ve Francii, a to zejména za účelem přiznání rodičovské zodpovědnosti a určení obvyklého bydliště dítěte. I když se se francouzský soud v těchto otázkách vyslovil ve prospěch matky, měl Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [odvolací soud pro Anglii a Wales, občanskoprávní oddělení, Spojené království] v tomto ohledu za to, že je nezbytné vymezit, který soud je příslušný podle unijního práva, což vyžaduje, aby Soudní dvůr vyjasnil kritéria umožňující určit obvyklé bydliště dítěte, upravená v člancích 8 a 10 nařízení č. 2201/2003.

Tento soud tudíž Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a rovněž navrhl, aby věc byla projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce. Na podporu tohoto návrhu předkládající soud uvedl, že dokud nebude příslušný soud určen, nelze projednat návrhy podané otcem směřující k vydání rozhodnutí, které by mu umožnilo udržovat vztahy s jeho dítětem. Soudní dvůr rozhodl, že naléhavé řízení o předběžné otázce uplatní, přičemž zdůraznil, že se tato věc týká dítěte ve věku jednoho roku a čtyř měsíců, které je od svého otce odloučeno již více než rok. Vzhledem k tomu, že dítě bylo z hlediska svého vývoje v citlivém věku, měl Soudní dvůr za to, že

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243)

by prodlužování této situace, která se nadto vyznačuje značnou vzdáleností mezi bydlišti otce a dítěte, mohlo vážně poškodit jejich budoucí vztah (bod 39).

Rozsudek ze dne 26. dubna 2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255)¹²

V této věci nařídil High Court (Vrchní soud, Irsko), na který se obrátil orgán odpovědný za děti v opatrovnictví irského státu, umístění dítěte irské státní příslušnosti do uzavřené ústavní péče ve Spojeném království, tedy v zemi pobytu jeho matky. Zdravotničtí odborníci měli totiž za to, že v Irsku neexistuje žádné zařízení, které by odpovídalo zvláštním potřebám tohoto dítěte týkajícím se ochrany.

Jelikož se High Court (Vrchní soud) musel vyjádřit k ponechání dítěte v dotyčném zařízení, položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda rozhodnutí, které přijal, spadá do rozsahu působnosti nařízení č. 2201/2003 a zda toto rozhodnutí musí být před svým vykonáním v dožádaném členském státě v tomto státě uznáno a prohlášeno za vykonatelné.

High Court (Vrchní soud) rovněž požádal o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce a Soudní dvůr mu vyhověl. V tomto ohledu poukázal předkládající soud jednak na to, že dítě bylo proti své vůli z ochranných důvodů umístěno do uzavřené ústavní péče. A dále předkládající soud zdůraznil, že jeho vlastní příslušnost závisí na použitelnosti nařízení č. 2201/2003 na původní řízení, a v důsledku toho na odpovědi na předběžné otázky, které předložil. Kromě toho předkládající soud v návaznosti na žádost Soudního dvora o vysvětlení¹³ uvedl, že situace dítěte vyžaduje naléhavá opatření. Dítě se totiž blížilo plnoletosti, po jejímž dosažení už nemělo spadat do pravomoci předkládajícího soudu. Jeho stav navíc vyžadoval krátkodobé umístění v uzavřeném zařízení a použití programu omezené a postupně se rozšiřující svobody s cílem umožnit umístění dítěte u jeho rodiny v Anglii (bod 49).

Usnesení ze dne 10. dubna 2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220)

Ve sporu v původním řízení, jež se týkalo určení místa bydliště dítěte a úpravy výživného, proti sobě stáli dva rumunští státní příslušníci žijící v Portugalsku. Po rozluce páru a poté, co matka opustila společné bydliště, zůstalo dítě žít se svým otcem. Nicméně po podání návrhu matkou, jehož cílem bylo dosáhnout svěřeni dítěte do její péče, odjel otec dítěte do Rumunska a svého syna vzal s sebou. Rumunské soudy, na které se matka, které bylo dítě mezitím svěřeno do prozatímní péče, obrátila, tudíž nařídily navrácení dítěte do Portugalska z důvodu, že jeho přemístění bylo protiprávní. Otec navzdory tomu taktéž podal žalobu, jež zněla na určení místa bydliště dítěte v místě otcova bydliště v Rumunsku a na uložení povinnosti platit výživné matce dítěte, k Judecătoria Oradea (soud prvního stupně v Oradeji, Rumunsko).

Posledně jmenovaný soud uvedl, že především musí rozhodnout o námitce nepříslušnosti vnesené matkou dítěte v tomto řízení a že je v této souvislosti nezbytné, aby od Soudního dvora obdržel upřesnění týkající se pojmu „obvyklé bydliště“, použitého v čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003.

Soudní dvůr rozhodl, že tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projedná i bez návrhu v naléhavém řízení o předběžné otázce. V tomto ohledu Soudní dvůr připomněl, že uznává naléhavost rozhodnutí v situacích přemístění dítěte zejména, pokud odloučení dítěte od rodiče

¹² Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2012, strany 26 a 27.

¹³ Žádost podaná na základě čl. 104 odst. 5 jednacího řádu Soudního dvora (nyní, od 25. září 2012, čl. 101 odst. 1 jednacího řádu).

může zhoršit nebo poškodit jejich stávající nebo budoucí vztahy a způsobit nenapravitelnou újmu (bod 30). Při uplatnění této judikatury v projednávané věci poukázal Soudní dvůr na to, že dítě, kterému bylo sedm let, žilo se svým otcem v Rumunsku déle než dva roky a bylo odloučeno od své matky žijící v Portugalsku, se kterou udržovalo pouze telefonický kontakt jednou za měsíc. Podle Soudního dvora by za těchto okolností a vzhledem k tomu, že dítě bylo z hlediska svého vývoje v citlivém věku, mohlo pokračování situace závažně, či dokonce nenapravitelně narušit jeho vztah s matkou. Mimoto vzhledem k tomu, že jeho sociální a rodinné začlenění v členském státě jeho současného bydliště bylo již dostatečně rozvinuté, pokračování této situace by mohlo dále ohrozit jeho začlenění v případě navrácení do Portugalska (body 31 a 32).

2.2 Zbavení svobody

Rozsudek ze dne 30. listopadu 2009 (velkého senátu), Kadzoev (C-357/09 PPU, EU:C:2009:741)

Bulharské orgány, jež zadržely jistého člověka bez dokladů totožnosti, který tvrdil, že se narodil v Čečensku, dotyčného umístily do zvláštního střediska pro dočasné umístění cizinců do doby, než bude vykonáno opatření vrácení na hranici, jež vůči němu bylo přijato. Pro výkon tohoto opatření musely nicméně být opatřeny dokumenty nezbytné pro cestu do zahraničí. O tři roky později však tyto dokumenty stále nebyly shromážděny. Kromě toho dotyčný podal žádosti o azyl, jakož i žádosti o nahrazení opatření zajištění mírnějším opatřením, jež byly všechny zamítnuty.

V této souvislosti se ředitel správy odpovědné za uvedené středisko pro dočasné umístění obrátil na Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko), aby z úřední povinnosti rozhodl o opatřeních, která mají být v reakci na toto zajištění přijata. Tento soud jednak uvedl, že před změnou bulharského zákona o cizincích¹⁴ za účelem provedení směrnice 2008/115¹⁵ nebyla doba zajištění ve středisku pro dočasné umístění nijak omezena. A dále konstatoval, že nejsou stanovena žádná přechodná pravidla pro situace, ve kterých byla rozhodnutí přijata před touto změnou. Rozhodl se tudíž Soudnímu dvoru položit předběžnou otázku týkající se výkladu čl. 15 odst. 4 až 6 směrnice 2008/115.

Předkládající soud rovněž požádal o uplatnění naléhavého řízení o předběžné otázce, přičemž uvedl, že v této věci vyvstává otázka, zda je třeba dotyčného v zajištění ponechat, nebo jej propustit. Pokud by bylo uznáno, že co se zajištění týče, neexistuje „reálný předpoklad pro vyhoštění“ ve smyslu čl. 15 odst. 4 směrnice 2008/115, bylo by třeba v souladu s tímto ustanovením nařídit bezodkladné propuštění dotyčné osoby (body 29 a 32). S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr rozhodl žádosti o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce vyhovět.

Rozsudek ze dne 17. března 2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188)¹⁶

Pákistánský státní příslušník přicházející ze Srbska vstoupil na území Maďarska a v tomto členském státě podal první žádost o mezinárodní ochranu. Jelikož tento státní příslušník nicméně opustil místo pobytu, které mu bylo určeno maďarskými orgány, bylo posuzování jeho žádosti zastaveno z důvodu, že tímto vzal svou žádost konkludentně zpět. Následně byl zadržen v České republice

14 Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (zákon o cizincích v Bulharské republice) (DV č. 153 z roku 1998), ve znění ze dne 15. května 2009 (DV č. 36 z roku 2009).

15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98).

16 Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2016, s. 37.

a na žádost českých orgánů byl podle postupu upraveného nařízením č. 604/2013¹⁷ (dále jen „nařízení Dublin III“) přijat zpět Maďarskem. Dotyčný tudíž v Maďarsku podal druhou žádost o mezinárodní ochranu a v rámci řízení o této žádosti byl zajištěn. Tato žádost byla odmítnuta jako nepřijatelná z důvodu, že Srbsko musí být v projednávaném případě považováno za bezpečnou třetí zemi. Maďarské orgány tudíž nařídily navrácení a vyhoštění tohoto pákistánského státního příslušníka.

V této souvislosti se Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (Soud pro správní a pracovněprávní věci v Debrecínu, Maďarsko), ke kterému byla podána žaloba proti odmítnutí druhé žádosti o mezinárodní ochranu, rozhodl položit Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se podmínek, za kterých může členský stát zvažovat vrácení žadatele do bezpečné třetí země v souladu s čl. 3 odst. 3 nařízení Dublin III, aniž by provedl meritorní posouzení žádosti.

Tento soud taktéž požádal o použití naléhavého řízení o předběžné otázce, přičemž zdůraznil, že se na dotyčného až do dne 1. ledna 2016 vztahuje zajištění. Předkládající soud navíc v odpovědi na žádost Soudního dvora uvedl, že toto opatření bylo prodlouženo až do okamžiku vydání konečného rozhodnutí o žádosti dotyčného o mezinárodní ochranu, či nebude-li takové rozhodnutí vydáno do 1. března 2016, až do posledně uvedeného data. Podle předkládajícího soudu nicméně po 1. březnu 2016 mohlo být zajištění opětovně prodlouženo na dobu šedesáti dnů, nejvýše však na celkovou dobu zajištění v trvání maximálně šesti měsíců.

Soudní dvůr připomněl svou judikaturu, podle níž je třeba zohlednit okolnost, že je dotčená osoba zbavena osobní svobody a její ponechání ve vazbě závisí na vyřešení sporu v původním řízení. Kromě toho zdůraznil, že je situaci dotyčné osoby zapotřebí posuzovat ke dni zkoumání žádosti o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení (bod 34). Při uplatnění této judikatury v projednávané věci Soudní dvůr poznamenal, že tato kritéria byla splněna. Pokračování zajištění dotyčného se totiž odvíjí od výsledku sporu v původním řízení, který se týká zákonnosti odmítnutí jeho žádosti o mezinárodní ochranu. V důsledku toho Soudní dvůr vyhověl žádosti o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce.

Rozsudek ze dne 1. června 2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385)¹⁸

Maďarský soud vydal za účelem zahájení trestního stíhání evropský zatýkací rozkaz na rumunského státního příslušníka. Dotyčný byl tudíž v Rumunsku zadržen a předveden před Curtea de Apel Cluj (odvolací soud v Kluži, Rumunsko), příslušný k rozhodnutí o jeho případném vzetí do vyšetřovací vazby a předáním maďarským justičním orgánům. V této souvislosti uvedený soud nařídil jeho okamžité propuštění na svobodu, ke kterému bylo nicméně připojeno opatření soudního dohledu.

Tento soud, který měl pochybnosti o výkladu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí 2002/584¹⁹, a to konkrétně důsledků neexistence předchozího vnitrostátního zatýkacího rozkazu odlišného od evropského zatýkacího rozkazu, se rozhodl Soudnímu dvoru předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Požádal rovněž o použití naléhavého řízení o předběžné otázce, přičemž zdůraznil, že ačkoli dotyčný není v současné době zadržován, vztahuje se na něj opatření soudního dohledu, jež

17 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31).

18 Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2016, strany 45 a 46.

19 Rámcové Rozhodnutí Rady 2002/584/SV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06 s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24).

omezuje jeho osobní svobodu. Soudní dvůr rozhodl, že za těchto okolností není důvodné této žádosti vyhovět. Předseda Soudního dvora nicméně rozhodl o přednostním projednání věci podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu (body 27 až 29).

Rozsudek ze dne 25. července 2018 (velkého senátu), Minister for Justice and Equality (Nedostatky justičního systému) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586)²⁰

Poté, co polské soudy vydaly několik evropských zatýkacích rozkazů, byla osoba, proti níž byly tyto příkazy vydány, zadržena v Irsku, kde byla po dobu rozhodování o jejím předání uvedeným justičním orgánům umístěna do vazby. Dotyčný, jež byl předán High Court (Vrchní soud, Irsko), tomuto soudu oznámil, že se svým předáním polským justičním orgánům nesouhlasí, jelikož by tím vzhledem k nedávným legislativním reformám polského soudního systému byl vystaven skutečnému nebezpečí, že mu bude odepřena spravedlnost.

V této souvislosti se High Court (Vrchní soud) zabýval otázkou týkající se důsledků těchto legislativních reforem, jež vedly Komisi k tomu, aby dne 20. prosince 2017 přijala odůvodněný návrh a vyzvala Radu, aby na základě čl. 7 odst. 1 SEU konstatovala, že existuje zřejmé nebezpečí porušení právního státu Polskou republikou²¹. Soudnímu dvoru tudíž položil několik předběžných otázek, jež se týkaly existence, který by měly na základě čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 v případě skutečného nebezpečí porušení práva na přístup k nezávislému soudu, jenž je způsobeno systémovými nebo celoplošnými nedostatky, které se týkají nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu, zaujmout orgány, jež zatýkací rozkaz vykonávají.

Tento soud rovněž požádal, aby tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce a Soudní dvůr této žádosti vyhověl. Pokud jde o kritérium naléhavosti, připomněl Soudní dvůr svou ustálenou judikaturu v této oblasti před jejím uplatněním na projednávanou věc. V tomto ohledu zdůraznil, že dotyčný byl zbaven osobní svobody a jeho další zadržování závisí na výsledku sporu v původním řízení, jelikož bylo zadržování nařizováno v rámci výkonu evropských zatýkacích rozkazů (body 29 a 30).

Rozsudek ze dne 12. února 2019, TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108)

Na základě evropského zatýkacího rozkazu vystaveného příslušnými orgány Spojeného království byl v Nizozemsku zatčen a umístěn do vazby britský státní příslušník. Od tohoto dne začala běžet šedesátidenní lhůta stanovená v čl. 17 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve které musí být přijato rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu. Krátce před tím, než tato lhůta uplynula, rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl o prodloužení lhůty o třicet dnů v souladu s čl. 17 odst. 4 uvedeného rámcového rozhodnutí, jakož i o ponechání dotyčného ve vazbě. Následně však tento soud řízení přerušil na dobu neurčitou do doby, než Soudní dvůr odpoví na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou ve věci RO (C-327/18 PPU)²². Současně britský státní příslušník požádal o pozastavení výkonu vazby, neboť uplynulo devadesát dnů od jeho zatčení.

V této souvislosti se rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) zabýval otázkou ponechání dotyčného ve vazbě s ohledem na rámcové rozhodnutí 2002/584 a článek 6 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), který zakotvuje právo na

²⁰ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2018, strany 69 a 70.

²¹ Odůvodněný návrh Komise ze dne 20. prosince 2017 podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii týkající se otázky právního státu v Polsku [COM(2017) 835final].

²² V této věci byl vydán rozsudek ze dne 19. září 2018, RO (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733).

svobodu a bezpečnost. Podle dotčené vnitrostátní právní úpravy²³ totiž osoba musí být propuštěna, uplynulo-li od jejího zatčení devadesát dní. Tato právní úprava byla nicméně vykládána tak, že umožňuje ponechání osoby ve vazbě, pokud se justiční orgán rozhodne, že předloží Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nebo že vyčká na odpověď na předběžnou otázku, kterou položil jiný vykonávající justiční orgán. V obou těchto případech bylo tedy dle tohoto výkladu třeba mít za to, že byl běh devadesátidenní lhůty pozastaven.

Rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) požádal, aby byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce, přičemž tvrdil, že dotčený je ve vazbě v Nizozemsku pouze na základě evropského zatýkacího rozkazu a že o žádosti o pozastavení výkonu tohoto opatření nemůže rozhodnout, dokud Soudní dvůr nerozhodne o uvedené žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Soudní dvůr připomněl svou ustálenou judikaturu, podle níž je třeba zohlednit okolnost, že dotčená osoba byla zbavena osobní svobody a její ponechání ve vazbě závisí na vyřešení sporu v původním řízení, přičemž její situace musí být posuzována ke dni posuzování žádosti o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení. V projednávaném případě měl Soudní dvůr za to, že kritéria byla splněna, a rozhodl tudíž, že věc bude projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce (body 30 a 31).

Rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) nicméně následně Soudní dvůr informoval, že nařídil podmíněné pozastavení výkonu vazby, a to až do vydání rozhodnutí o předání dotčeného do Spojeného království. Podle jeho výpočtů totiž uplynula devadesátidenní lhůta, a to i je-li zohledněna doba, po kterou byl běh této lhůty pozastaven. Za těchto podmínek měl Soudní dvůr za to, naléhavost pominula, a věc již tedy není nadále třeba posuzovat v naléhavém řízení o předběžné otázce.

2.3 Nebezpečí porušení základních práv

Rozsudek ze dne 16. února 2017, C. K. a další (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127)

V této věci vstoupili egyptský státní příslušník a syrská státní příslušnice na základě víza vydaného Chorvatskou republikou na území Unie a následně podali žádosti o azyl ve Slovinské republice. Slovinské orgány pak zaslaly chorvatským orgánům žádost o převzetí těchto osob, neboť Chorvatská republika byla v souladu s nařízením Dublin III členským státem příslušným k posouzení jejich žádostí. Chorvatská republika této žádosti vyhověla. Nicméně vzhledem k tomu, že syrská státní občanka byla těhotná, muselo být přemístění do Chorvatska odloženo až do narození dítěte. Dotyčné osoby následně vyjádřily nesouhlas s přemístěním, přičemž namítaly, že by přemístění mělo negativní následky na zdravotní stav syrské státní příslušnice, který by mohl ovlivnit rovněž blaho jejího novorozeného dítěte, a dále že v Chorvatsku byly obětmi rasově motivovaných výhrůžek i násilí. Rozhodnutí o přemístění bylo nejprve zrušeno v prvním stupni, ale následně ho v odvolacím řízení potvrdil Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko). Ustavno sodišče (Ústavní soud, Slovinsko), na který se dotyčné osoby obrátily, však rozsudek tohoto soudu zrušil a věc vrátil Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko) k novému rozhodnutí.

V této souvislosti Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko) požádal Soudní dvůr, aby mu poskytl upřesnění k diskrečnímu ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III, jež členskému státu umožňuje, aby výjimečně posoudil žádost o mezinárodní ochranu, která u něj byla podána, i když k tomu podle kritérií stanovených uvedeným nařízením není příslušný.

²³ Overleveringswet (zákon o předávání) (Stb. 2004, č. 195).

Předkládající soud rovněž požádal o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce, přičemž uvedl, že vzhledem ke zdravotnímu stavu syrské státní příslušnice musí být otázka jejího postavení vyřešena co nejdříve. V tomto ohledu měl Soudní dvůr za to, že nelze vyloučit přemístění žalobců do Chorvatska před ukončením běžného řízení o předběžné otázce. Předkládající soud totiž v odpovědi na žádost Soudního dvora o vysvětlení²⁴ uvedl, že jestliže soud v prvním stupni nařídil odklad výkonu rozhodnutí o přemístění dotyčných osob, ve stávajícím stadiu vnitrostátního řízení žádné soudní opatření výkon tohoto rozhodnutí neodkládá (body 49 a 50). Soudní dvůr proto žádosti o uplatnění naléhavého řízení o předběžné otázce vyhověl.

Rozsudek ze dne 7. března 2017 (velkého senátu), X a X (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173)²⁵

Manželský pár syrských státních příslušníků a jejich tři děti žijící v Sýrii podali na Velvyslanectví Belgie v Libanonu žádosti o humanitární víza na základě čl. 25 odst. 1 písm. a) nařízení č. 810/2009²⁶ (tzv. „vízový kodex“) a následně se vrátili do Sýrie. Účelem těchto žádostí bylo získání víz s omezenou územní platností, aby rodina mohla opustit Sýrii a následně podat žádosti o azyl v Belgii. Navrhovatelé zdůraznili, že jeden z nich byl unesen teroristickou skupinou, mučen a následně propuštěn za výkupné. Obecně navrhovatelé poukazovali zejména na zhoršení bezpečnostní situace v Sýrii a na skutečnost, že jim hrozí pronásledování z důvodu příslušnosti k pravoslavné křesťanské komunitě. Jejich žádosti byly zamítnuty mimo jiné z důvodu, že měli v Belgii v úmyslu pobývat déle než devadesát dní a že belgická diplomatická zastoupení nepatří mezi orgány, u kterých mohou cizinci podávat žádosti o azyl.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie), ke které bylo podáno odvolání proti tomuto zamítnutí, se tedy zabývala otázkou rozsahu prostoru pro uvážení, který je v této souvislosti členskými státy ponechán, zejména vzhledem k závazkům vyplývajícím z Listiny, zvláště z jejich článků 4 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu) a 18 (právo na azyl). Soudnímu dvoru tudíž položila několik předběžných otázek.

Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) rovněž požádala o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce. Za tímto účelem poukázala na dramatickou situaci, do níž dospěl ozbrojený konflikt v Sýrii, na nízký věk dětí navrhovatelů, na mimořádnou zranitelnost navrhovatelů související s jejich příslušností k pravoslavné křesťanské komunitě a na skutečnost, že před ní probíhá mimořádně naléhavé řízení o odkladu vykonatelnosti. V tomto ohledu upřesnila, že podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vedlo k přerušení původního řízení (body 30 a 31).

Soudní dvůr žádosti o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce vyhověl. Za tímto účelem zdůraznil, že, přinejmenším v den, kdy byla žádost o uplatnění naléhavého řízení o předběžné otázce podána, nebylo zpochybněno, že navrhovatelům v původním řízení skutečně hrozilo, že budou podrobena nelidskému či ponižujícímu zacházení. Tuto okolnost je dle Soudního dvora nutno považovat za známku naléhavosti, která odůvodňuje použití naléhavého řízení o předběžné otázce (bod 33).

²⁴ Návrh podaný na základě čl. 101 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora.

²⁵ Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2017, s. 42.

²⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) (Úř. věst. 2009, L 243, s. 1, oprava v Úř. věst. 2013, L 154, s. 10), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 610/2013 ze dne 26. června 2013 (Úř. věst. 2013, L 182, s. 1).

Usnesení ze dne 27. září 2018, FR (C-422/18 PPU, nezveřejněné, EU:C:2018:784)

Nigerijský státní příslušník podal žádost o azyl v Itálii. Na její podporu uplatňoval, že byl přinucen opustit zemi původu z důvodu, že vnitrostátní orgány zjistily, že udržuje homosexuální vztah, pročež byl vystaven riziku zatčení a zbavení svobody. V důsledku zamítnutí žádosti o azyl příslušným orgánem a potvrzení tohoto zamítnutí Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) podal nigerijský státní příslušník kasační opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí a dále podal k Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) návrh na nařízení předběžných opatření znějící na odklad vykonatelnosti rozhodnutí posledně uvedeného soudu. Podle vnitrostátní právní úpravy²⁷ však tento soud musí o takovém návrhu na odklad vykonatelnosti rozhodnout na základě posouzení opodstatněnosti či neopodstatněnosti důvodů vznesených v kasačním opravném prostředku proti jeho rozhodnutí, a nikoliv na základě posouzení rizika vážné a nenapravitelné újmy, která by žadateli byla výkonem tohoto rozhodnutí způsobena.

Tribunale di Milano (soud v Miláně, Itálie) položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se slučitelnosti této vnitrostátní právní úpravy s ustanoveními směrnice 2013/32²⁸ vykládanými ve spojení s článkem 47 Listiny, který zaručuje právo na účinný procesní prostředek.

Tento soud rovněž požádal o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce. V tomto ohledu uvedl, že je navrhovatel povinen okamžitě opustit italské území a může být kdykoliv vyhoštěn do Nigérie, kde by byl vystaven vážnému riziku, že bude podroben trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu. Kromě toho předkládající soud zdůraznil, že odpověď Soudního dvora na položenou předběžnou otázku může mít rozhodující vliv na to, zda bude navrhovatel moci zůstat na italském území do vydání rozhodnutí o kasačním opravném prostředku (body 24 a 25). V této souvislosti Soudní dvůr poznamenal, že nelze vyloučit, že navrhovatel bude do Nigérie vyhoštěn před ukončením běžného řízení o předběžné otázce, a proto rozhodl, že žádosti o projednání věci v naléhavém řízení o předběžné otázce vyhová (bod 27).

Rozsudek ze dne 17. října 2018, UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835)

Bangladéšské státní příslušnici bylo v návaznosti na manželství s britským státním příslušníkem uděleno vízum, díky kterému se mohla usadit ve Spojeném království. Manželé následně v průběhu jejího těhotenství odcestovali do Bangladéše. Jejich dcera se narodila v Bangladéši a nikdy nepobývala na území Spojené království, kam se otec dítěte navrátil sám. Podle tvrzení matky dítěte, zpochybňovaného otcem dítěte, jí otec dítěte lstí přiměl, aby porodila ve třetí zemi, a následně ji nutil, aby v této zemi s dítětem i nadále pobývala, a to bez plynu, elektřiny a pitné vody a bez jakýchkoli příjmů, v rámci společenství, které ji stigmatizovalo. Matka tudíž podala návrh k High Court of Justice (England and Wales), Family Division [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení pro rodinné záležitosti, Spojené království], aby určil, že je opatrovnickým soudem dítěte a nařídil jejich návrat do Spojeného království.

²⁷ Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (legislativní nařízení č. 25, kterým se provádí směrnice 2005/85/ES o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka) ze dne 25. ledna 2008 (GURI č. 40 ze dne 16. února 2008), ve znění decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegale (nařízení vlády s mocí zákona č. 13 o naléhavých ustanoveních ke zrychlení řízení ve věcech mezinárodní ochrany, jakož i k boji proti nelegálnímu přistěhovalectví) ze 17. února 2017 (GURI č. 40, ze dne 17. února 2017), které bylo zákonem č. 46 ze dne 13. dubna 2017 pozměněno na zákon, ve znění změn a doplňků.

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60).

Tento soud považoval za nutné nejprve rozhodnout o své příslušnosti k vydání rozhodnutí týkajícího se dítěte, což podle něj vyžadovalo, aby určil, zda lze mít za to, že dítě má obvyklé bydliště ve smyslu čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 ve Spojeném království, přestože v tomto členském státě nikdy nebylo. Kromě toho si uvedený soud položil otázku, zda okolnosti této věci, zejména chování otce a zásah do základních práv matky nebo dítěte, mají vliv na tento pojem „obvyklé bydliště“.

Překládající soud rovněž požádal, aby byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce, čemuž Soudní dvůr vyhověl. V tomto ohledu Soudní dvůr nejprve uvedl, že v případě, že by se nátlak otce na matku prokázal, bylo by stávající blaho dítěte vysoce ohroženo. Jakékoli prodlení při přijímání soudních rozhodnutí týkajících se dítěte by prodlužovalo stávající situaci a mohlo by vážně, ba dokonce nenapravitelně poškodit jeho rozvoj. Soudní dvůr následně poukázal na to, že v případě návratu dítěte do Spojeného království by takové prodlení mohlo rovněž poškodit začlenění dítěte do jeho nového rodinného a sociálního prostředí. Soudní dvůr konečně zdůraznil, že velmi nízký věk dítěte (jeden rok a dva měsíce ke dni předkládacího rozhodnutí) činí jeho vývoj a rozvoj zvláště zranitelnými (body 26 a 27).

II. Zrychlené řízení

1. Důvody použití zrychleného řízení

1.1 Povaha a citlivost oblasti výkladu, která je předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Usnesení ze dne 22. února 2008, Kozłowski (C-66/08, nezveřejněné, EU:C:2008:116)²⁹

Věc v původním řízení se týkala polského státního příslušníka, který se již několik let, i když nikoliv nepřetržitě a pravděpodobně protiprávně, zdržoval v Německu, kde v rozhodné době vykonával trest odnětí svobody. Na tohoto státního příslušníka se vztahoval evropský zatýkací rozkaz vydaný polským soudem za účelem výkonu trestu odnětí svobody, ke kterému byl dotýčný dříve odsouzen. V této souvislosti si Oberlandesgericht Stuttgart (vrchní zemský soud ve Stuttgartu, Německo), jenž byl pověřen rozhodováním o předání dotýčného polským justičním orgánům, položil otázku týkající se výkladu podmínky trvalého bydliště nebo pobytu v daném členském státu, uvedené v čl. 4 bodu 6 rámcového rozhodnutí 2002/584. Toto ustanovení totiž stanoví, že je výkon evropského zatýkacího rozkazu možné odmítnout v případě, že se vyžádaná osoba „zdržuje ve vykonávajícím členském státě, je jeho státním příslušníkem nebo zde má trvalé bydliště“ a že se tento stát zaváže provést výkon trestu uděleného v zahraničí.

Kromě toho Oberlandesgericht Stuttgart (vrchní zemský soud ve Stuttgartu, Německo) požádal o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení o předběžné otázce z důvodu, že výkon trestu odnětí svobody dotýčného na německém území měl být brzy ukončen a že by navíc dotýčný mohl dosáhnout předčasného propuštění.

Předseda Soudního dvora poté, co uvedl, že vzhledem k tomu, že naléhavé řízení o předběžné otázce nelze v této věci uplatnit, je třeba žádost o něj považovat za žádost o projednání věci ve

²⁹ Rozsudek ze dne 17. července 2008, Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437) byl uveden ve Výročné zprávě za rok 2008, s. 55.

zrychleném řízení o předběžné otázce³⁰, poukázal na to, že tato věc s sebou nese výkladové problémy týkající se citlivé oblasti činnosti unijního normotvůrce, které se dotýkají ústředních aspektů fungování evropského zatýkacího rozkazu, k nimž se má Soudní dvůr vyjádřit poprvé. Požadovaný výklad totiž může mít dalekosáhlé důsledky jak pro orgány vyzvané ke spolupráci v rámci evropského zatýkacího rozkazu, tak pro práva vyžádaných osob, jež se nacházejí v nejisté situaci. Předseda Soudního dvora měl rovněž za to, že rychlá odpověď by umožnila vykonávajícímu soudnímu orgánu, aby se za co nepříznivějších podmínek vyjádřil k žádosti o předání, kterou obdržel, což by mu umožnilo co nejdříve splnit povinnosti, které pro něj vyplývají z rámcového rozhodnutí 2002/584 (body 11 a 12). Věc tudíž projednal ve zrychleném řízení o předběžné otázce.

1.2 Zvláštní závažnost právní nejistoty, jež je předmětem řízení o předběžné otázce

Usnesení ze dne 4. října 2012, Pringle (C-370/12, nezveřejněné, EU:C:2012:620)³¹

Tato věc vyvstala v souvislosti se zřízením Evropského mechanismu stability (EMS) v důsledku finanční krize, která zasáhla eurozónu v roce 2010. Účelem této mezinárodní finanční instituce je mobilizovat finanční zdroje a poskytovat podporu stability členským státům, jejichž měnou je euro, které se potýkají se závažnými potížemi s financováním nebo kterým takové potíže hrozí. V projednávané věci podal irský poslanec žalobu proti irské vládě. Tvrdil, že rozhodnutí 2011/199³² je neplatné, a mimoto namítal, že ratifikací, schválením nebo přijetím Smlouvy o zřízení Evropského mechanismu stability, uzavřené dne 2. února 2012³³, by Irsku vznikly závazky, které jsou neslučitelné se Smlouvami, na nichž je založena Evropská unie.

V této souvislosti se Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) obrátil na Soudní dvůr a požádal o uplatnění zrychleného řízení o předběžné otázce, přičemž namítal, že včasná ratifikace Smlouvy o EMS Irskem má zásadní význam pro ostatní členy Evropského mechanismu stability, zvláště pak pro ty, kteří finanční pomoc potřebují. Ačkoli Irsko, tak jako všechny ostatní členské státy, které Smlouvu o EMS podepsaly, tuto smlouvu již ratifikovalo, předseda Soudního dvora uvedl, že předběžné otázky položené v této věci poukazují na nejistotu ohledně platnosti této smlouvy. Zdůraznil mimořádné okolnosti finanční krize, které uzavření této smlouvy provázely, a rozhodl, že je nezbytné věc projednat ve zrychleném řízení o předběžné otázce, aby byla tato nejistota, která poškozuje cíl Smlouvy o EMS, a sice zajišťování finanční stability eurozóny, co nejdříve odstraněna (body 6 až 8).

Usnesení ze dne 15. února 2017, Mengesteab (C-670/16, nezveřejněné, EU:C:2017:120)³⁴, a Jafari (C-646/16, nezveřejněné, EU:C:2017:138)³⁵

Ve věci Mengesteab (C-670/16) podal eritrejský státní příslušník žádost o azyl německým orgánům, které mu následně vydaly osvědčení o prohlášení žadatele o azyl, přičemž je třeba upřesnit, že německé právo³⁶ v tomto ohledu odlišuje prohlášení spočívající v projevení úmyslu ucházet se

30 Viz výše v části I tohoto přehledu, nadepsané „K naléhavému řízení o předběžné otázce“, kapitola s názvem „1. Oblast působnosti naléhavého řízení o předběžné otázce“.

31 Rozsudek ze dne 27. listopadu 2012, Pringle (C-370/12, EU:C:2012:756), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2012, strany 50 a 51.

32 Rozhodnutí Evropské rady 2011/199/EU ze dne 25. března 2011, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejichž měnou je euro (Úř. věst. 2011, L 91, s. 1).

33 Smlouva o zřízení Evropského mechanismu stability byla uzavřena v Bruselu (Belgie) dne 2. února 2012 mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Estonskou republikou, Irskem, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Italskou republikou, Kyperskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Maltou, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou a Finskou republikou. V platnost vstoupila dne 27. září 2012.

34 Rozsudek ze dne 26. července 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2017, strany 43 a 44.

35 Rozsudek ze dne 26. července 2017, Jafari (C-646/16, EU:C:2017:586), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2017, strany 45 a 46.

36 Asylgesetz (německý azylový zákon), ve znění vyhlášeném dne 2. září 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798).

o azyl, které vede k vydání takového osvědčení, od podání oficiální žádosti o azyl. Když dotyčný nakonec o devět měsíců později mohl takovou žádost o azyl podat, německé orgány požádaly italské orgány, aby dotyčného převzaly, jelikož Itálie byla členským státem příslušným k posouzení jeho žádosti na základě nařízení Dublin III. Žádost dotyčného o azyl proto byla zamítnuta jako nepřipustná a bylo nařízeno jeho přemístění do Itálie. Verwaltungsgericht Minden (správní soud v Mindenu, Německo), u kterého byla podána žaloba proti tomuto rozhodnutí o přemístění, se zabýval možností žadatele o azyl dovolávat se uplynutí lhůt pro předložení žádosti o převzetí a dále podmínkami pro počítání běhu těchto lhůt. Podle čl. 21 odst. 1 nařízení Dublin III totiž v případě nedodržení uvedených lhůt přechází příslušnost k posouzení žádosti na členský stát, ve kterém byla podána. Verwaltungsgericht Minden (správní soud v Mindenu, Německo) nicméně poukázal na to, že taková opoždění byla v rozhodné době v Německu zcela běžná z důvodu mimořádného nárůstu počtu žadatelů o azyl od roku 2015.

Ve věci Jafari (C-646/16) překročili členové afgánské rodiny hranici mezi Srbskem a Chorvatskem. Chorvatské orgány následně zajistily jejich převoz až po slovinskou hranici s cílem pomoci rodině vycestovat do jiných členských států, aby tam její členové podali žádost o mezinárodní ochranu, což učinili v Rakousku. Nicméně vzhledem k tomu, že nařízení Dublin III stanoví, že k posouzení žádosti je příslušný členský stát, jehož vnější hranice byla překročena nedovoleným způsobem, požádaly rakouské orgány chorvatské orgány o převzetí dotyčných osob. Žádosti členů rodiny byly tudíž zamítnuty a rakouské orgány nařídily jejich přemístění do Chorvatska. Verwaltungsgerichtshof (Nejvyšší správní soud, Rakousko), u kterého byla podána žaloba proti těmto rozhodnutím, položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se způsobu, jakým musí být uplatněna kritéria, jež se týkají vydávání povolení k pobytu nebo víz a vstupu a pobytu, stanovená v článcích 12 a 13 nařízení Dublin III.

Oba předkládající soudy požádaly o použití zrychleného řízení o předběžné otázce a předseda Soudního dvora těmto žádostem vyhověl.

V obou těchto věcech předseda Soudního dvora nejprve připomněl, že za běžných okolností značné množství osob nebo právních situací, jež mohou být potenciálně dotčeny rozhodnutím, které předkládající soud vydá poté, co Soudnímu dvoru položil předběžnou otázku, nepředstavuje jako takové výjimečnou okolnost, jež odůvodňuje projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce (usnesení ze dne 15. února 2017, Mengesteab, C-670/16, nezveřejněné, EU:C:2017:120, bod 10, a Jafari, C-646/16, nezveřejněné, EU:C:2017:138, bod 10).

Dodal nicméně, že tato úvaha nemůže být v tomto případě rozhodující, jelikož je počet věcí dotčených položenými předběžnými otázkami takový, že nejistota ohledně jejich výsledku představuje riziko narušení fungování systému zavedeného nařízením Dublin III, a v důsledku toho oslabení společného evropského azylového systému, který normotvůrce Evropské unie zavedl na základě článku 78 SFEU. Tyto věci totiž zapadají do dosud neřešeného kontextu, v rámci kterého byl za obdobných podmínek, jako jsou podmínky v původním řízení, v Německu, v Rakousku a obecně v Unii evidován mimořádně vysoký počet žádostí o azyl. A dále tyto věci vyvolávají problémy výkladu, které s tímto kontextem přímo souvisí, jež se týkají ústředních aspektů systému zavedeného nařízením Dublin III, k nimž se má Soudní dvůr vyjádřit poprvé. Odpověď Soudního dvora tudíž dle jeho předsedy mohla mít rozsáhlé důsledky pro vnitrostátní orgány, které mají spolupracovat při uplatňování tohoto nařízení (usnesení ze dne 15. února 2017, Mengesteab, C-670/16, nezveřejněné, EU:C:2017:120, body 11 až 13, a Jafari, C-646/16, nezveřejněné, EU:C:2017:138, body 11 až 13).

Z toho podle předsedy Soudního dvora vyplývá, že nejistota ohledně určení členského státu příslušného k posouzení takových žádostí o azyl, jako byly žádosti o azyl v původních řízeních,

příslušným vnitrostátním orgánům znemožňuje stanovit administrativní a rozpočtová opatření, která jsou nezbytná k zajištění posouzení těchto žádostí a příjmu žadatelů o azyl, ke kterým jsou případně příslušné, v souladu s požadavky vyplývajícími jak z unijního práva, tak z mezinárodních závazků dotyčných členských států. V této výjimečné krizové situaci je projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce nezbytné, aby byla co nejdříve odstraněna tato nejistota, která je na újmu řádnému fungování společného evropského azylového systému, který přispívá k dodržování článku 18 Listiny (usnesení ze dne 15. února 2017, Mengesteab, C-670/16, nezveřejněné, EU:C:2017:120, body 15 a 16, a Jafari, C-646/16, nezveřejněné, EU:C:2017:138, body 14 a 15).

Usnesení ze dne 28. února 2017, M. A. S. a M. B. (C-42/17, nezveřejněné, EU:C:2017:168)³⁷

Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) byla položena otázka ústavnosti dvěma italskými soudy, které se zabývaly případným porušením zásady zákonnosti v případě použití pravidla vyplývajícího z rozsudku Taricco a další³⁸ v rámci trestních řízení, která před nimi probíhala. Pro připomenutí je třeba uvést, že Soudní dvůr v tomto rozsudku konstatoval, že ve dvou zjištěných případech mohla italská pravidla promlčení použitelná na daňové trestné činy v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) porušovat povinnosti uložené členským státům čl. 325 odst. 1 a 2 SFEU. Soudní dvůr proto rozhodl, že v těchto případech musí příslušný vnitrostátní soud zajistit plný účinek čl. 325 odst. 1 a 2 SFEU tím, že, je-li to třeba, upustí od použití dotyčných ustanovení vnitrostátního práva.

Podle pravidla uvedeného v tomto rozsudku měly italské soudy v této věci za to, že by neměly přihlížet k promlčecí lhůtě stanovené codice penale (italský trestní zákon), a měly by tedy rozhodnout ve věci samé. Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) však vyjádřil pochybnosti o slučitelnosti takového řešení se zásadou zákonnosti trestných činů a trestů, jak je zakotvena v italské Ústavě a vykládána tímto soudem, jelikož tato zásada vyžaduje, aby byla ustanovení trestního práva přesně vymezená a nebyla retroaktivní.

Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) požádal, aby byla jeho žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce, přičemž poukázal na to, že v souvislosti s výkladem unijního práva nastala situace hluboké nejistoty, která ovlivňuje probíhající trestní řízení a kterou je třeba naléhavě napravit (bod 6). V tomto ohledu poukázal předseda Soudního dvora na to, že rychlá odpověď tuto nejistotu může odstranit, a uvedl, že jelikož se tato nejistota dotýká zásadních otázek vnitrostátního ústavního práva a unijního práva, je projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce odůvodněné (body 8 a 9).

Usnesení ze dne 26. září 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, nezveřejněné, EU:C:2018:786), a ze dne 15. listopadu 2018, Komise v. Polsko (C-619/18, EU:C:2018:910)

V těchto dvou věcech se jednalo o slučitelnost nového polského zákona³⁹ s unijním právem. Tento zákon, který nabyl účinnosti dne 3. dubna 2018, snížil věkovou hranici pro odchod do důchodu členů Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) ze 70 let na 65 let a stanovil podmínky, za kterých může být těmto členům případně povoleno, aby ve výkonu funkce pokračovali. V tomto ohledu je jednak stanoveno, že se zákon použije na soudce ve funkci, kteří byli jmenováni k Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud, Polsko) před nabytím účinnosti tohoto zákona, a jednak že prezident

³⁷ Rozsudek ze dne 5. prosince 2017, M. A. S. a M. B. (C-42/17, EU:C:2017:936), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2017, strany 31 a 32.

³⁸ Rozsudek ze dne 8. září 2015 (C-105/14, EU:C:2015:555).

³⁹ Ustawa o Sądzie Najwyższym [zákon o Sądu Najwyższym (Nejvyšší soud)] ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, částka 5).

Polské republiky má diskreční pravomoc prodloužit dobu aktivního výkonu funkce těch soudců, kteří již věku 65 let dosáhli.

Ve věci Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) položil senát Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) před tím, než rozhodl ve věci, otázky rozšířenému kolegiu tohoto soudu. V počáteční fázi posuzování těchto otázek poukázal Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) na to, že funkce dvou členů, kteří toto rozšířené kolegium tvoří, mohou být potenciálně dotčeny uvedeným zákonem. Rozšířené kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) nicméně vyjádřilo pochybnosti o slučitelnosti tohoto zákona s unijním právem, zejména pokud jde o případná porušení zásad právního státu, neodvolatelnosti a nezávislosti soudců, jakož i zásady zákazu diskriminace na základě věku. Měl rovněž za to, že je nezbytné získat upřesnění od Soudního dvora, a předložil mu proto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Rovněž požádal o uplatnění zrychleného řízení o předběžné otázce, přičemž poukazoval na to, že je požadovaný výklad unijního práva podstatný, aby mohl soudní pravomoc vykonávat legálně a v souladu se zásadou právní jistoty (usnesení ze dne 26. září 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, nezveřejněné, EU:C:2018:786, bod 12).

Zároveň Komise ve věci Komise v. Polsko (C-619/18) podala proti Polské republice na základě článku 258 SFEU žalobu pro nesplnění povinnosti, neboť měla za to, že přijetím uvedeného zákona Polská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU a z článku 47 Listiny. Komise rovněž požádala, aby tato věc byla projednána ve zrychleném řízení, a vyjádřila pochybnosti o samotné způsobilosti Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) pokračovat v rozhodování tak, aby bylo dodrženo základní právo každého jednotlivce na účinnou právní ochranu (usnesení ze dne 15. listopadu 2018, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2018:910, bod 20).

Předseda Soudního dvora vyhověl oběma žádostem, přičemž zdůraznil závažnost situace nejistoty, ve které se předkládající soud a Komise nacházely, a uvedl, že rychlá odpověď může tyto pochybnosti rozptýlit.

Co se závažnosti nejistot týče, poukázal předseda Soudního dvora na to, že se tyto nejistoty dotýkají důležitých otázek unijního práva, jež souvisí zejména se soudcovskou nezávislostí a týkají se důsledků, které by mohl mít výklad tohoto práva na samotné složení a fungování polského nejvyššího soudu. V tomto ohledu předseda Soudního dvora zaprvé zdůraznil, že požadavek nezávislosti soudců je součástí podstaty základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států stanovených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu. A zadruhé předseda soudního dvora zdůraznil, že zmíněné nejistoty v projednávané věci mohou mít rovněž dopad na fungování systému soudní spolupráce, kterou ztělesňuje mechanismus řízení o předběžné otázce stanovený v článku 267 SFEU, který je stěžejním bodem soudního systému Evropské unie. Nezávislost vnitrostátních soudů, a zejména soudů, které tak jako Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) rozhodují v posledním stupni, je totiž zásadní (usnesení ze dne 26. září 2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, nezveřejněné, EU:C:2018:786, bod 15, a ze dne 15. listopadu 2018, Komise v. Polsko, C-619/18, EU:C:2018:910, body 21, 22 a 25).

Mimoto je třeba poznamenat, že předseda Soudního dvora v usnesení Komise v. Polsko⁴⁰ rovněž odpověděl na tvrzení Polské republiky, podle kterého mělo mít uplatnění zrychleného řízení dopad na její právo na obhajobu. Polská republika totiž kritizovala skutečnost, že žalovaný stát musí

⁴⁰ Usnesení ze dne 15. listopadu 2018 (C-619/18, EU:C:2018:910).

předložit všechny argumenty v jediném spise a že řízení nezahrnuje předložení repliky a dupliky. Namítala také, že se Komise obrátila na Soudní dvůr pozdě a toto zpoždění nelze nyní kompenzovat takovým omezením procesních práv (bod 17). Předseda Soudního dvora připomněl, že v případě použití takového řízení lze zajisté žalobu a žalobní odpověď doplnit replikou a duplikou pouze tehdy, pokládá-li to předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta za nezbytné. Nicméně za předpokladu, že předložení repliky není povoleno, není zjevné, jak v případě absence této repliky, a tedy argumentů a úvah, které doplňují argumenty a úvahy obsažené v žalobě a na které měla žalovaná možnost odpovědět v žalobní odpovědi, může tato žalovaná tvrdit, že její práva na procesní obranu jsou dotčena skutečností, že nemůže předložit dupliku. Kromě toho předseda Soudního dvora připomněl, že řízení o nesplnění povinnosti u Soudního dvora předchází postup před zahájením soudního řízení, během něhož mají účastníci řízení příležitost vyložit a utvořit argumentaci, kterou budou moci následně rozvinout před Soudním dvorem (body 23 a 24).

Usnesení ze dne 19. října 2018, Wightman a další (C-621/18, EU:C:2018:851)⁴¹

Tato věc byla zahájena v návaznosti na oznámení záměru Spojeného království Velké Británie a Severního Irska vystoupit z Unie podle článku 50 SEU, učiněné dne 29. března 2017 Prime Minister (předsedkyně vlády, Spojené království). V této souvislosti podali navrhovatelé v původním řízení, mezi které patří jeden člen Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Parlament Spojeného království Velké Británie a Severního Irska), dva členové Scottish Parliament (Skotský parlament, Spojené království) a tři členové Evropského parlamentu, návrh na soudní přezkum směřující k vydání deklaratorního rozsudku, jímž se domáhali upřesnění, zda, kdy a jak lze uvedené oznámení jednostranně odvolat.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchní soud pro Skotsko, odvolací kolegium, 1. senát (Spojené království)], kterému byla žaloba směřující proti odmítnutí tohoto návrhu předložena, návrhu navrhovatelů v původním řízení na předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyhověl. Na rozdíl od soudu prvního stupně se totiž domníval, že položení otázky, zda členský stát může před uplynutím lhůty dvou let uvedené v tomto článku jednostranně odvolat oznámení učiněné podle čl. 50 odst. 2 SEU a setrvat v Unii, není ani akademické, ani předčasné. Naopak měl za to, že odpověď Soudního dvora objasní možnosti, které budou členům parlamentu dostupné při hlasování o těchto otázkách.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) [Vrchní soud pro Skotsko, odvolací kolegium, 1. senát (Spojené království)] požádal, aby byla věc projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Soudní dvůr zdůraznil naléhavost jeho žádosti, jednak z důvodu lhůty dvou let, která plyne ode dne 29. března 2017 a uplatní se na tento postup vystoupení, a jednak z důvodu nezbytnosti zorganizovat projednání této problematiky a hlasování o ní v Parlamentu Spojeného království v dostatečném předstihu před 29. březnem 2019.

Předseda Soudního dvora měl za to, že předkládající soud uvedl důvody, na základě kterých je naléhavost rozhodnutí jednoznačná. V tomto ohledu předseda připomněl, že pokud v určité věci vyvstávají závažné pochybnosti týkající se zásadních otázek vnitrostátního ústavního práva a unijního práva, může být s ohledem na zvláštní okolnosti takové věci nezbytné její projednání bez zbytečného odkladu. S ohledem na zásadní význam, který má uplatnění článku 50 SEU pro Spojené království a pro ústavní pořádek Unie, měl tudíž předseda Soudního dvora za to, že zvláštní okolnosti této věci mohou odůvodnit její projednání bez zbytečného odkladu (body 10 a 11).

⁴¹ Rozsudek ze dne 10. prosince 2018, Wightman a další (C-621/18, EU:C:2018:999), vydaný plénem Soudního dvora, byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2018, strany 13 a 14.

1.3 Nebezpečí porušení základních práv

Usnesení ze dne 15. července 2010, Purrucker (C-296/10, nezveřejněné, EU:C:2010:446)

Ve sporu v původním řízení stála německá státní příslušnice proti španělskému státnímu příslušníkovi ve věci práva péče o jejich dvojčata. Méně než rok po narození dětí došlo k rozluce rodičů, kteří uzavřeli dohodu ve formě notářského zápisu, jež potvrzovala přání matky vrátit se s dětmi do země původu. Nakonec však do Německa odcestovala pouze s jedním z dětí, jelikož druhé z nich muselo ze zdravotních důvodů dočasně zůstat ve Španělsku se svým otcem. Tato situace se od té doby nezměnila.

Rodiče zahájili několik řízení. Ve Španělsku otec požádal o nařízení předběžných opatření a této žádosti bylo vyhověno, i když není vyloučeno, že toto řízení může být považováno za řízení ve věci samé, jehož předmětem je přiznání práva péče o děti. V Německu se následně domáhal výkonu španělského rozhodnutí o nařízení předběžných opatření a toto řízení vedlo k vydání rozsudku Purrucker⁴². Matka zároveň v Německu podala žalobu ve věci samé týkající se přiznání práva péče o obě děti, jež byla přikázána Amtsgericht Stuttgart (okresní soud ve Stuttgartu, Německo).

Tento posledně uvedený soud Soudnímu dvoru položil předběžnou otázku, zda v rámci použití čl. 19 odst. 2 nařízení č. 2201/2003, který upravuje případy překážky litispendence ve věcech rodičovské zodpovědnosti, musí být soud, kterému byl předložen návrh na nařízení předběžných opatření (v projednávané věci španělský soud), ve vztahu k soudu členského státu, u kterého byla podána žaloba ve věci samé, jež má tentýž předmět [v projednávané věci Amtsgericht Stuttgart (okresní soud ve Stuttgartu, Německo)], považován za „soud, který zahájil řízení jako první“.

Amtsgericht Stuttgart (okresní soud ve Stuttgartu, Německo) rovněž požádal o projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce, přičemž tvrdil, že sporná otázka příslušnosti dvou soudů v různých členských státech, kterým byla předložena tatáž věc, navzdory délce řízení dosud neusnadnila posouzení skutečné hmotněprávní otázky. Tyto okolnosti podle něj ovlivňují chování účastníků řízení způsobem, který je škodlivý pro rodinné vazby dětí. Děti totiž již tři roky neměly žádný kontakt mezi sebou, ani s druhým z rodičů. Amtsgericht Stuttgart (okresní soud ve Stuttgartu, Německo) navíc uvedl, že převzetí péče o dítě německou státní příslušnicí, zejména jeho převzetí do lékařské péče a zápis do školského zařízení, závisí na právní situaci dítěte. Toto převzetí péče o dítě je však v současnosti ovlivněno pochybností, jež se týká platnosti a uznání předběžného opatření nařízeného španělským soudem ve věci práva péče o dítě v Německu. Vzhledem k těmto okolnostem a s ohledem na čas, který již uplynul z důvodu průběhu projednávání věci v různých řízeních, předseda Soudního dvora rozhodl, že je vhodné, aby překládající soud obdržel odpovědi na položené otázky co nejdříve, což odůvodňuje projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce (body 7 až 9).

Usnesení ze dne 9. září 2011, Dereci a další (C-256/11, nezveřejněné, EU:C:2011:571)⁴³

V této věci hodlalo pět státních příslušníků třetích států žít v Rakousku se svými rodinnými příslušníky (manžel či manželka, děti či rodiče), občany Unie, kteří v tomto státě pobývali a byli jeho státními příslušníky. Tito občané Unie nicméně nikdy nevyužili práva volného pohybu. Kromě toho nebyli tito státní příslušníci třetích států, na rozdíl od některých státních příslušníků dotyčných třetích států, na těchto osobách ekonomicky závislí. Žádosti o povolení k pobytu, které těchto pět

⁴² Rozsudek ze dne 15. července 2010 (C-256/09, EU:C:2010:437). Tento rozsudek byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2010, s. 54.

⁴³ Rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, Dereci a další (C-256/11, EU:C:2011:734), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2011, s. 11.

státních příslušníků podalo, byly zamítnuty, a v případě čtyř z nich bylo zamítnutí doprovázeno rozhodnutím o vyhoštění a opatřením k ukončení pobytu.

Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko), kterému byla věc v této souvislosti předložena, se tudíž zabýval otázkou, zda jsou poznatky uvedené Soudním dvorem v rozsudku Ruiz Zambrano⁴⁴ použitelné na jednoho nebo několik žalobců v původních řízeních.

Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko) požádal, aby byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Na podporu této žádosti se dovolával existence rozhodnutí o ukončení pobytu, jež byla přijata vůči většině žalobců v původním řízení, kterými by, kdyby byla vykonána, byli osobně dotčeni oni i jejich rodinní příslušníci. V tomto ohledu upřesnil, že přinejmenším jednomu z žalobců byl odepřen odkladný účinek odvolání podaného proti rozhodnutí o vyhoštění, a opatření k ukončení pobytu tudíž může být kdykoliv vykonáno. Obecně kladl důraz na skutečnost, že hrozba brzkého ukončení pobytu žalobcům znemožňuje vést normální rodinný život, neboť je staví do nejisté situace. Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko) kromě toho uvedl, že v současnosti projednává, tak jako rakouské správní orgány, značné množství obdobných věcí, a že z důvodu rozsudku Ruiz Zambrano⁴⁵ je v blízké budoucnosti třeba očekávat, že počet projednávaných věcí obdobného druhu vzroste.

Předseda Soudního dvora rozhodl žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce vyhovět. Nejprve připomněl, že právo na respektování rodinného života je součástí základních práv chráněných právním řádem Společenství a že bylo znovu potvrzeno v článku 7 Listiny. Dále zdůraznil, že odpověď Soudního dvora na položené předběžné otázky může odstranit nejistotu ovlivňující situaci žalobců v původním řízení, a že by proto odpověď v co nejkratší době přispěla k rychlejšímu ukončení této nejistoty, která jim brání vést normální rodinný život (body 16 a 17).

Usnesení ze dne 6. května 2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

V této věci, jež byla prezentována výše⁴⁶, Soudní dvůr zamítl žádost předkládajícího soudu o projednání v naléhavém řízení o předběžné otázce. Předseda Soudního dvora nicméně rozhodl, že věc bude z úřední povinnosti projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Měl totiž za to, že uplatnění zrychleného řízení je nezbytné v případě, že další držení ve vazbě závisí výlučně na odpovědi na otázku položenou předkládajícím soudem. V tomto ohledu zejména připomněl, že čl. 267 čtvrtý pododstavec SFEU stanoví, že Soudní dvůr rozhodne v co nejkratší lhůtě, pokud se projednávaná věc týká osoby ve vazbě (body 10 a 11).

Usnesení ze dne 5. června 2014, Sánchez Morcillo a Abril García (C-169/14, EU:C:2014:1388)

V projednávané věci získaly fyzické osoby bankovní úvěr zajištěný zástavním právem k nemovitosti určené k jejich bydlení. Vzhledem k tomu, že neplnily povinnost platit měsíční splátky tohoto úvěru, byl zahájen výkon rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou za účelem nuceného prodeje příslušného nemovitého majetku. Dotčené osoby tudíž proti tomuto řízení podaly námitku a poté, co byla zamítnuta, odvolání k Audiencia Provincial de Castellón (provinční soud v Castellónu, Španělsko).

⁴⁴ Rozsudek ze dne 8. března 2011 (C-34/09, EU:C:2011:124).

⁴⁵ Rozsudek ze dne 8. března 2011 (C-34/09, EU:C:2011:124, body 12, 13 a 15).

⁴⁶ Viz výše v části I tohoto přehledu, nadepsané „K naléhavému řízení o předběžné otázce“, záhlaví s názvem „1. Oblast působnosti naléhavého řízení o předběžné otázce“.

Tento soud uvedl, že ačkoliv španělské občanské soudní řízení⁴⁷ umožňuje podat odvolání proti rozhodnutí, které vyhovuje námitce podané dlužníkem a ukončuje tak výkon rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou, neumožňuje naproti tomu dlužníkovi, jehož námitka byla zamítnuta, podat odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým se nařizuje pokračovat v nuceném výkonu rozhodnutí. Uvedený soud měl však pochybnosti o tom, zda je tato vnitrostátní právní úprava slučitelná s cílem ochrany spotřebitelů, který sleduje směrnice 93/13⁴⁸, jakož i s právem na účinnou právní ochranu, zakotveným v článku 47 Listiny. V tomto ohledu zdůraznil, že dát dlužníkům možnost podat odvolání se může ukázat o to významnější, když některé klauzule úvěrové smlouvy dotčené v původním řízení mohou být považovány za zneužívající ve smyslu směrnice 93/13.

V této souvislosti Audiencia Provincial de Castellón (provinční soud v Castellónu, Španělsko) požádal o projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce, přičemž zdůraznil, že by odpověď Soudního dvora mohla mít ve Španělsku významné procesní dopady. V souvislosti s hospodářskou krizí byly totiž výkony rozhodnutí týkajících se obytných nemovitostí zatížených hypotékou zahájeny vůči mimořádně vysokému počtu fyzických osob. Navíc, pokud jde konkrétně o žalobce v původním řízení, mohla být vzhledem k tomu, že podaná námitka neměla odkladný účinek, jejich obydlí prodána v dražbě ještě před rozhodnutím Soudního dvora (body 7 a 8).

Předseda Soudního dvora uvedl, že z ustálené judikatury jasně vyplývá, že velké množství osob nebo právních situací, jež mohou být potenciálně dotčeny rozhodnutím, které předkládající soud vydá poté, co Soudnímu dvoru položil předběžnou otázku, nepředstavuje jako takové výjimečnou okolnost, jež by odůvodňovala projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Vedle počtu dotčených dlužníků však v projednávaném případě riziko ztráty hlavního obydlí, jež vlastníkově hrozí, je i jeho rodinu staví do obzvláště nejistého postavení. Tato okolnost je o to závažnější, že kdyby se ukázalo, že je výkon rozhodnutí založen na úvěrové smlouvě obsahující zneužívající klauzule, jejichž neplatnost konstatoval vnitrostátní soud, neplatnost příslušného výkonu rozhodnutí by přinesla poškozenému dlužníkovi pouze ochranu spočívající v náhradě škody, ale neumožnila by obnovení předchozího stavu, kdy byl vlastníkem svého obydlí. Vzhledem k těmto okolnostem a vzhledem ke skutečnosti, že odpověď Soudního dvora v co nejkratší lhůtě mohla výrazně omezit riziko ztráty vlastního bydlení hrozící dotčeným osobám, předseda Soudního dvora žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce vyhověl (body 10 až 13).

Usnesení ze dne 1. února 2016, Davis a další (C-698/15, nezveřejněné, EU:C:2016:70)⁴⁹

V projednávané věci zpochybnily fyzické osoby zákonnost britské právní úpravy⁵⁰, která Secretary of State for the Home Department (ministr vnitra, Spojené království) opravňovala uložit poskytovatelům veřejných telekomunikačních služeb povinnost uchovávat veškerých údajů o elektronických komunikacích po dobu maximálně dvanácti měsíců, s výjimkou uchovávatí obsahu předmětné komunikace. Tyto osoby měly za to, že je uvedená vnitrostátní právní úprava neslučitelná s články 7 a 8 Listiny a že nedodržuje požadavky zakotvené v rozsudku Digital Rights

47 Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (Zákon 1/2013 o opatřeních směřujících k posílení ochrany hypotečních dlužníků, dluhové restrukturalizaci a o sociálním nájemném) ze dne 14. května 2013 (BOE č. 116 ze dne 15. května 2013, s. 36373), kterým se mění Ley de enjuiciamiento civil (občanský soudní řád) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575), který byl sám pozměněn decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestaria y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (nařízení s mocí zákona 7/2013 o naléhavých daňových a rozpočtových opatřeních na podporu výzkumu, vývoje a inovace) ze dne 28. června 2013 (BOE č. 155 ze dne 29. června 2013, s. 48767).

48 Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepříměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29, Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

49 Rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Tele2 Sverige a Watson a další (C-203/15 a C-698/15, EU:C:2016:970), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2016, s. 62.

50 Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (zákon o uchovávatí údajů a vyšetřovacích pravomocích z roku 2014).

Ireland a další⁵¹, ve kterém Soudní dvůr prohlásil za neplatnou směrnici 2006/24⁵². Vzhledem k tomu, že jejich návrhům bylo v prvním stupni vyhověno, podal ministr vnitra odvolání u Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [soud pro Anglii a Wales, občanskoprávní oddělení, Spojené království]. Posledně uvedený soud tudíž Soudnímu dvoru položil několik předběžných otázek, jež se týkaly dosahu rozsudku Digital Rights Ireland a další⁵³.

V této souvislosti předkládající soud rovněž požádal, aby byla věc projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Na podporu této žádosti uvedl, že by bylo žádoucí, aby tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla spojena s věcí Tele2 Sverige (C-203/15), která byla v té době Soudním dvorem projednávána, nebo aby byly projednávány zároveň. A dále uvedl, že platnost dotčené britské právní úpravy má zaniknout ke dni 31. prosince 2016 a že existuje nejistota, pokud jde o rozsudek Digital Rights Ireland a další⁵⁴, ohledně jakékoli právní úpravy, kterou by členské státy v oblasti uchovávání údajů týkajících se elektronických komunikací mohly přijmout (bod 9).

Poté, co předseda Soudního dvora konstatoval, že dotyčná právní úprava může přinést závažné zásahy do základních práv zakotvených v článcích 7 a 8 Listiny, měl za to, že by rychlá odpověď mohla skutečně vést k rozptýlení nejistoty, které je předkládající soud s ohledem na tyto případné zásahy a jejich případná odůvodnění vystaven. Kromě toho podle předsedy Soudního dvora odůvodňuje naléhavou odpověď rovněž lhůta platnosti uvedené právní úpravy, a to vzhledem k duchu spolupráce, kterou se vyznačují vztahy mezi soudy členských států a Soudním dvorem (body 10 až 12). Z těchto důvodů předseda Soudního dvora rozhodl o projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce.

1.4 Nebezpečí závažných škod na životním prostředí

Usnesení ze dne 13. dubna 2016, Pesce a další (C-78/16 a C-79/16, nezveřejněné, EU:C:2016:251)⁵⁵

Servizio Agricoltura della Regione Puglia (zemědělský odbor regionu Apulie, Itálie) nařídil v rámci prevence šíření bakterie *Xylella fastidiosa* několika vlastníkům zemědělských pozemků, aby vykáceli olivovníky, jež byly považovány za napadené touto bakterií, zasazené na jejich pozemcích, jakož i veškeré hostitelské rostliny nacházející se v okruhu 100 metrů od těchto olivovníků. Uvedení vlastníci poté podali žalobu směřující ke zrušení těchto rozhodnutí o odstranění z důvodu, že prováděcí rozhodnutí 2015/789⁵⁶, na němž se tato rozhodnutí zakládala, bylo podle nich v rozporu se zásadami proporcionality a obezřetnosti a bylo nedostatečně odůvodněno.

Za těchto podmínek Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (správní soud regionu Lazio, Itálie), ke kterému byly tyto žaloby podány, rozhodl dočasně pozastavit výkon sporných vnitrostátních opatření a dotázat se Soudního dvora, zda je prováděcí rozhodnutí 2015/789 slučitelné s unijním právem.

Tento soud rovněž požádal, aby byla věc projednána ve zrychleném řízení o předběžné otázce. Na podporu této žádosti zdůraznil závažnost důsledků, které by měl výkon rozhodnutí o odstranění rostlin za následek a které by poškodily nejen žalobce v původních řízeních, ale také celistvost

51 Rozsudek ze dne 8. dubna 2014 (C-293/12 et C-594/12, EU:C:2014:238).

52 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (Úř. věst. 2006, L 105, s. 54).

53 Rozsudek ze dne 8. dubna 2014 (C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238).

54 Rozsudek ze dne 8. dubna 2014 (C-293/12 a C-594/12, EU:C:2014:238).

55 Rozsudek ze dne 9. června 2016, Pesce a další (C-78/16 a C-79/16, EU:C:2016:428), byl uveden ve Výroční zprávě za rok 2016, s. 27.

56 Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2015/789 ze dne 18. května 2015 o opatřeních proti zavlékání organismu *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) do Unie a proti jeho rozšiřování na území Unie (Úř. věst. 2015, L 125, s. 36).

krajiny, hospodářskou činnost, kvalitu podzemí vody, zemědělsko-potravinářský řetězec, jakož i veřejné zdraví. Stejně tak nemohla být podle předkládajícího soudu tato rozhodnutí kvalifikována jako předběžná, neboť by měl jejich výkon konečný a nezvratný dopad na dotčený rostlinný ekosystém (bod 8).

Předseda Soudního dvora návrhu na projednání věci ve zrychleném řízení o předběžné otázce vyhověl. V tomto ohledu jednak konstatoval, že další prodlužování pozastavení výkonu příslušných rozhodnutí o odstranění rostlin může přispět k šíření bakterie *Xylella* v Unii, a dále, že provedení těchto rozhodnutí může mít nenapravitelné důsledky pro ekosystém a způsobit nenapravitelnou újmu žalobcům v původním řízení (bod 9).

Usnesení ze dne 11. října 2017, Komise v. Polsko (C-441/17, nezveřejněné, EU:C:2017:794)

Komise se domáhala, aby Soudní dvůr konstatoval, že Polská republika nesplnila jisté povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice 92/43⁵⁷ (tzv. „směrnice o stanovištích“) a směrnice 2009/147⁵⁸ (tzv. „směrnice o ochraně ptáků“), a to z důvodu lesnických zásahů, které měly být provedeny v Bělověžském pralesi („Puszcza Białowieska“), jednom z nejzachovalejších přirozených lesů v Evropě, zapsaném na seznamu světového dědictví Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO). Konkrétně Minister Środowiska (ministr životního prostředí, Polsko), který jako důvod namítal šíření škodlivého hmyzu (lýkožrout smrkový), odsouhlasil změnu lesního hospodářského plánu, jež umožnila zvýšení těžby dřeva, jakož i činností v oblastech, ve kterých byly do té doby jakékoli zásahy vyloučeny. V této souvislosti bylo zahájeno kácení velkého počtu stromů.

V této věci zaprvé předseda Soudního dvora již vyhověl žádosti Komise o její přednostní projednání. Zadruhé místopředseda Soudního dvora na základě čl. 160 odst. 7 jednacího řádu Soudního dvora Polské republiky nařídil, aby provádění dotčených lesnických zásahů odložila až do přijetí usnesení, kterým bude ukončeno řízení o předběžných opatřeních zahájené Komisí⁵⁹. Navzdory tomu předseda Soudního dvora rovněž rozhodl, že se i bez návrhu použije zrychlené řízení. V tomto ohledu shledal, že ze spor mezi Komisí a Polskou republikou odkrývá existenci bezprostředního a potenciálně závažného nebezpečí pro životní prostředí. Zaprvé by totiž podle Polské republiky prodlužování pozastavení uvedených lesnických zásahů mohlo přispět k šíření škodlivého hmyzu, které by vedlo k hlubokému otřesu ekosystému Bělověžského pralesa, a způsobilo by tudíž škodu na životním prostředí, jež by mohla představovat přímé nebezpečí pro život a zdraví lidí. A zadruhé mohlo mít podle Komise provádění těchto činností nezvratné důsledky na přírodní stanoviště a druhy živočichů, na které se vztahuje směrnice o stanovištích a směrnice o ochraně ptáků, pro jejichž ochranu byla lokalita Natura 2000 Puszcza Białowieska vyhlášena. Za těchto podmínek měl předseda Soudního dvora za to, že rychlá odpověď ohledně souladu těchto lesnických zásahů s unijním právem může zmírnit rizika, která mohou vyvstat v důsledku prodlužování pozastavení těchto činností nebo jejich výkonu (body 12 až 14).

2. Vztah mezi zrychleným řízením v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti a předběžnými opatřeními přijatými v řízení o předběžných opatřeních

57 Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7, Zvl. vyd. 15/02, s. 102).

58 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. 2010, L 20, s. 7).

59 Viz níže, stále v části II tohoto přehledu nadepsané „Zrychlené řízení“, kapitolu s názvem „2. Vztah mezi zrychleným řízením v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti a předběžnými opatřeními přijatými v řízení o předběžných opatřeních“.

Usnesení ze dne 11. října 2017, Komise v. Polsko (C-441/17, nezveřejněné, EU:C:2017:794)

Jak bylo uvedeno výše⁶⁰, podala Komise proti Polské republice žalobu pro nesplnění povinnosti směřující k tomu, aby Soudní dvůr konstatoval, že Polská republika nesplnila povinnosti, jež pro ni vyplývají ze směrnice o stanovištích a směrnice o ochraně ptáků. V této souvislosti Komise podala na základě čl. 279 SFEU a čl. 160 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora návrh na předběžná opatření za účelem nařízení předběžných opatření do doby, než Soudní dvůr rozhodne ve věci samé.

Komise rovněž na základě článku 160 odst. 7 jednacího řádu Soudního dvora navrhla, aby byla tato předběžná opatření nařízena dříve, než Polská republika předloží vyjádření, a to z důvodu, že stanovištím a celistvosti lokality Natura 2000 Puszcza Białowieska hrozí závažná a nenapravitelná újma. Místopředseda Soudního dvora tomuto návrhu vyhověl a nařídil Polské republice, aby, s výjimkou případu ohrožení veřejné bezpečnosti, pozastavila výkon dotčených lesnických zásahů až do vydání usnesení, kterým bude ukončeno řízení o předběžných opatřeních (usnesení ze dne 27. července 2017, Komise v. Polsko, C-441/17 R, nezveřejněné, EU:C:2017:622).

Pokud jde o vztah mezi návrhem na předběžná opatření a zrychleným řízením, o jehož použití rozhodl předseda Soudního dvora i bez návrhu, posledně jmenovaný uvedl, že i když je pravda, že Soudní dvůr i nadále projednává návrh na předběžná opatření, nemění to nic na tom, že předmět a podmínky jeho provedení nejsou totožné jako předmět a podmínky zrychleného řízení. V projednávaném případě však podle něj bylo zřejmé, aniž bylo dotčeno usnesení, kterým mělo být ukončeno řízení o vydání předběžných opatření, že projednání věci ve zrychleném řízení bylo odůvodněno její povahou (z důvodů uvedených výše v kapitole „1.4 Nebezpečí závažných škod na životním prostředí“ (body 15 a 16).

Usnesení ze dne 15. listopadu 2018, Komise v. Polsko (C-619/18, EU:C:2018:910)

Jak bylo uvedeno výše⁶¹, podala Komise žalobu pro nesplnění povinnosti proti Polské republice směřující k tomu, aby Soudní dvůr konstatoval, že přijetím nového zákona o Sądu Najwyższym (Nejvyšší soud, Polsko) Polská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU ve spojení s článkem 47 Listiny. V této souvislosti podala Komise na základě článku 279 SFEU a čl. 160 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora návrh na předběžná opatření za účelem nařízení předběžných opatření do doby, než Soudní dvůr rozhodne ve věci samé.

Komise navíc na základě článku 160 odst. 7 jednacího řádu Soudního dvora navrhla, aby byla tato předběžná opatření nařízena dříve, než Polská republika předloží vyjádření, a to s ohledem na bezprostřední nebezpečí vzniku vážného a nenapravitelného poškození zásady účinné soudní ochrany v souvislosti s uplatňováním unijního práva. Místopředsedkyně Soudního dvora tomuto návrhu vyhověla. Polské republice tudíž nařídila, aby okamžitě a až do vyhlášení usnesení, kterým bude ukončeno uvedené řízení o vydání předběžných opatření, zaprvé přerušila uplatňování některých ustanovení zákona o Sądu Najwyższym (Nejvyšší soud, Polsko); zadruhé přijala veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby soudci Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko), jichž se dotýká uvedený zákon, mohli vykonávat funkce na tomto soudě a požívali při tom stejného postavení a stejných práv a pracovních podmínek jako ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona; zatřetí se zdržela veškerých opatření, která směřují ke jmenování soudců Sądu Najwyższego

⁶⁰ Viz výše v části II tohoto přehledu, nadepsané „Zrychlené řízení“, kapitolu s názvem „1.4. Nebezpečí závažných škod na životním prostředí“.

⁶¹ Viz výše v části II tohoto přehledu, nadepsané „Zrychlené řízení“, kapitolu s názvem „1.2. Zvláštní závažnost právní nejistoty, jež je předmětem řízení o předběžné otázce“.

(Nejvyšší soud, Polsko), jakož i veškerých opatření směřujících ke jmenování nového prvního předsedy tohoto soudu nebo k určení osoby pověřené řízením uvedeného soudu namísto jeho prvního předsedy; začtvrté Komise každý měsíc oznamovala všechna opatření, která přijala k úplnému splnění povinností plynoucích z tohoto usnesení (usnesení ze dne 19. října 2018, Komise v. Polsko, C-619/18 R, nezveřejněné, EU:C:2018:852).

Pokud jde o vztah mezi návrhem na předběžná opatření a zrychleným řízením, o jehož použití rozhodl předseda Soudního dvora i bez návrhu, posledně jmenovaný konstatoval, že Soudní dvůr sice i nadále projednává návrh na předběžná opatření, ale že místopředsedkyně Soudního dvora přijala předběžná opatření, o jejichž nařízení Komise požádala a jež zůstávají v účinnosti až do vyhlášení usnesení, kterým bude řízení o vydání předběžných opatření ukončeno. Předseda Soudního dvora proto uvedl, že pokud Soudní dvůr v budoucím usnesení ponechá v platnosti předběžná opatření přijatá před vydáním uvedeného usnesení, má sama Polská republika zájem na tom, aby hlavní řízení o této věci bylo ukončeno co nejdříve, aby bylo uplatňování uvedených opatření ukončeno a otázky vznesené v této věci byly s konečnou platností rozhodnuty. Předseda Soudního dvora navíc zdůraznil, že předmět a podmínky provedení návrhu na vydání předběžných opatření a předmět a podmínky zrychleného řízení v každém případě nejsou totožné. V projednávaném případě podle něj bylo zřejmé, aniž byla dotčena rozhodnutí přijatá v usnesení, kterým mělo být ukončeno řízení o vydání předběžných opatření, že je uplatnění zrychleného řízení odůvodněno povahou projednávané věci (z důvodů uvedených výše v kapitole „1.2. Zvláštní závažnost právní nejistoty, jež je předmětem řízení o předběžné otázce“) (body 26 až 28).